

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Möte mellan Rättstolkarna och Helsingborgs tingsrätt fredagen den 23 oktober 2020 i

Helsingborgs tingsrätt

Närvarande från tingsrätten:

Ylva Norling Jönsson, lagman

Margita Åhsberg, chefsrådman

Margareta Hansson, chefsrådman

Angelica Lindholm, handläggarchef

Närvarande från Rättstolkarna: Lotta Hellstrand, Mirjana Kotur Hallberg och Anna Lundberg

Rättstolkarna börjar med att berätta om föreningen.

Helsingborgs tingsrätt har ingen tolksamordnare med titeln tolksamordnare. Men på alla tre målavdelningarna finns handläggarchefer. Det som på andra domstolar heter registrator heter Service vid Helsingborgs TR. Handläggarcheferna på de olika avdelningarna har hand om tolkfrågor. Alla gör beställningar, så de måste veta vad det finns för avtal och riktlinjer. Handläggarcheferna ser till att alla nya handläggare vet vad som gäller. Tingsrätten använder sig av Domstolsverkets riktlinjer i arbetet. De anställda har inte gått DV:s e-utbildning, men har i sin introduktion fått all information som de behöver i tolkfrågor. Tingsrätten anser inte att utbildningen tillför något mer.

Helsingborgs tingsrätt beställer tolk via Språkservices hemsida. Kammarkollegiets beställarportal används inte eftersom den inte fungerade så bra vid testning, förfrågningarna kom ofta tillbaka till tingsrätten. Rättstolkarna påpekar att portalen har uppdaterats och förhoppningsvis fungerar bättre nu. Ett problem har enligt tingsrätten varit att det kom olika ordernummer från Språkservice och portalen, vilket gör processen krånglig. Rättstolkarna ska framföra detta till Kammarkollegiet.

Tingsrätten direktförordnar mycket sällan tolk. Det är bara om de inte har fått tolk via förmedlingarna. Ramavtalets regler följs. Rättstolkarna tar upp fallet då en tolk fick avslag på yrkande om ersättning vid avbokning av uppdrag precis innan helgen. Numera ska ju helgen räknas bort i de 48 timmarna. Tolken överklagade och fick rätt i hovrätten. Tingsrätten säger att det var ett engångsmisstag att neka tolken arvode. Detta har rättats till och ska inte hända igen. Vid tolkbokning bokas i allmänhet två tolkar i heldagsmål, och båda bokas hela dagen. Tingsrätten tar dock upp frågan om stödtolkning, dvs. om tolken bara behövs vid behov. Då anser rätten att det kan vara befogat med en enda tolk. Rättstolkarna påpekar att stödtolkning ibland ändå kan betyda att tolkbehov föreligger större delen av förhandlingen. I vilket fall som helst vore det önskvärt att information om att endast stödtolkning efterfrågas ges till tolken. Det undviker onödiga samtal om två tolkar till domstolen. Rättstolkarna anser att tolken borde få så mycket information om uppdraget som möjligt.

Tingsrätten säger att om man tror att det ska bli lite tolkning och det sedan visar sig att det blir mer bevisuppgifter osv. och behövs en tolk till, så bokas en tolk till senare. Till exempel sätts

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

alltid familjemål ut på en heldag, men bara en tolk bokas då man inte förväntar sig att det ska ta en heldag. Om det sedan visar sig att det blir många vittnen bokas en tolk till.

Tingsrätten skickar automatiskt stämningsansökan till alla tolkar. Men lagmannen understryker att förhandlingar i tingsrätten inte alls är som i Förvaltningsrätten, där mycket skriftligt material går igenom innan. Det är muntlighetsprincipen som gäller, dvs. man dömer bara på det som sägs under förhandlingen, och därför tycker inte tingsrätten att tolkarna ska läsa underlaget. Tingsrätten ersätter inte förberedelsetid. Förundersökningsprotokollet skickas dock ut till tolken om tolken begär det. Rättstolkarna berättar varför vi behöver förbereda oss inför uppdraget. Vad gäller kontinuitet och samma tolkar alla dagar i längre mål påpekar Rättstolkarna att kompetens är viktigare än kontinuitet.

Tingsrätten vill alltid ha rättstolk. Däremot är det oklart om man alltid klickar i att det är ett krav vid beställning eller om man bara anger önskemål. Tingsrätten skriver alltid ett meddelande till förmedlingen att höra av sig om det inte går att tillsätta uppdraget med rättstolk eller auktoriserad tolk. Rättstolkarna påpekar att förmedlingen enligt ramavtalet kan strunta i sådana fritextmeddelanden, och om det inte är krav på rättstolk, så kan förmedlingen tillsätta uppdraget med tolk med lägre kompetens utan att meddela tingsrätten. Ibland blir det diskussioner om tolkens restid, och då blir det en domarfråga. Tingsrätten litar dock på att förmedlingen skickar det tingsrätten har begärt och dubbelkollar inte. Rättstolkarna betonar att det är ett stort risktagande att låta en ÖT tolka i domstol. Tingsrätten säger att man letar tolkar över hela landet om det inte går att få kvalificerad tolk på nära håll. Tingsrätten vill ha rättstolkar.

Vi resonerar om hur man prioriterar om man kan få antingen en rättstolk som reser eller en ÖT på plats. Tingsrätten säger att man helst vill ha en rättstolk. Det kan hända att det blir ÖT i korta mål om det inte går på något annat sätt. Men domaren föreslår gärna videolänk för att få högre kompetens. Rättstolkarna inskräper att rättssäkerheten inte ska bero på var i landet man bor. Om det exempelvis bara är stödtolkning kan det vara just det svåraste man behöver hjälp med. Då är det ännu mindre rekommenderat att ha ÖT.

Rättstolkarna frågar tingsrätten hur man ser på distans/videotolkning. Lagmannen berättar att hon tror att systemet för simultantolkning på distans är framtiden och frågar om vi använt systemet. Rättstolkarna berättar hur systemet fungerar, var värddomstolarna finns och att tingsrätten om man önskar detta måste fråga förmedlingarna specifikt, eftersom förmedlingarna i allmänhet inte föreslår detta.

Rättstolkarna berättar att det ibland är oklart med beteckningen på tolkens kompetens på bekräftelsen till domstolen. Det är därför viktigt att tingsrätten kontrollerar vilken tolk man har fått. Det är domarens ansvar att de tolkar som anlitas är kvalificerad för uppdraget. Domaren tar ställning till om tolken får övernatta eller resa. Tingsrätten bedömer svårigheten i målet. Är det komplicerat tar man gärna rättstolk även för kortare mål trots resa.

RÄTTSTOLKARNA

Rätt tolk för rättsväsendet är en rättstolk

Vi tar också upp praktiska frågor som säkerhetskontroll och tolkrum. Lagen om säkerhetskontroll tillämpas som den är. Man får inte ta med sig något som är förbjudet in. Även sådant som TR tycker är farligt och olämpligt förbjuds, exv. en vass sax, och då förvaras den medan personen är på förhandlingen. Ingen mat förbjuds.

Specifikt tolkrum finns inte på Helsingborgs tingsrätt. Tingsrätten är helt nyligen om- och tillbyggd, men det finns inte plats för tolkrum. Dock finns det fem samtalsrum som man kan få låna om man frågar.

Helsingborgs tingsrätt vill framföra till Rättstolkarna att det är viktigt att fakturor/räkningar utformas enligt Domstolsverkets taxa och innehåller belopp. Skriv alltså inte "13 halvtimmar", för det ger mycket extrajobb för handläggarna. Det finns ingen mall för fakturor eller arvodesyrkande hos tingsrätten.

Avslutningsvis undrar tingsrätten hur rättstolkar prioriterar uppdrag. Rättstolkarna berättar att rättstolkar alltid prioriterar domstolsuppdrag. Däremot är förmedlingarna inte så villiga att byta ut uppdrag och ändra i tolkarnas scheman. Rättstolkarna berättar om detta och att tingsrätten kan hjälpa till exempelvis genom att ange att kompetensprincipen är viktigare än kontinuiteten.